

viure als pirineus

www.viurealspirineus.cat

Escola rural de Prullans, ensenyament i creativitat

núm: 145 · març 2014

revista gratuïta de l'Alt Pirineu i Aran

Equip d'odontòlegs i metges especialistes

- Implants
- Pròtesis immediates
- Ortodòncia
- Estètica Dental i blanquejament

Av. Guillem Graell, 38
La Seu d'Urgell
Tel. 973 35 54 38
Fax. 973 35 54 39
www.centresodontologiaintegada.com

Pressupostos sense compromís.
Consulti com finançar
el seu tractament

CASA BERNADÍ

Únic escorxador de porcí
de l'Alt Urgell

Pernils curats al natural, productes seleccionats,
carns fresques

Troba'ns al: c. Major, 18 · La Seu d'Urgell · T. 973 352 148 / Noves de Segre · T. 973 387 147

TECNOLLAR

del 28 de febrer al 23 de març

SAMSUNG

EMPORTA'T UN SAMSUNG GALAXY S4 DE REGAL*

al comprar un televisor
SAMSUNG UHD TV.
Apunta't a l'era del 4.

* Consulta les condicions a la botiga.

a **PYRÉNÉES ANDORRA**, el centre d'Andorra la Vella

PYRÉNÉES
ANDORRA

Andorra la Vella
Av. Meritxell, 11
AD500 Andorra la Vella
Principat d'Andorra
T. +376 880 000
www.pyrenees.ad

www.viurealspirineus.cat

núm: 145 · març 2014

acpg premsa gratuïta i mitjans digitals

DISTRIBUCIÓ
Gratuïta

EDITA
Edicions Salòria SL
25700 La Seu d'Urgell

DIRECCIÓ EDITORIAL
Marcel·lí Pascual

REDACCIÓ
Joan Graell
Marià Cerqueda
Marcel·lí Pascual

DISSENY I MAQUETACIÓ
www.creativa.cat

FOTOGRAFIA
Anna Solans, Montse Colell, Amèlia Campoy

DL: L-701-702

Tel. 699 24 18 71
viurealspirineus@yahoo.com

"Viure als Pirineus" no es fa responsable de les opinions dels col·laboradors de la revista.

 [viure als pirineus](https://www.facebook.com/viurealspirineus)

opinió
06-08

· Joan Aixàs
· Marià Cerqueda
· Joan Obiols
· Amadeu Gallart

actualitat
10-12

portada
13

empresa
14

territori
16-18

història
19

viatges
21

· Et cases?

benestar
24-26

· Es pares sobreprotectors
· Què és la psiquiatria?
· Aclariment sobre els productes dietètics

Salut infantil
27

· Les enfermetats rares

núm
:145

VIU: agenda

8 de març

Dia de la Dona

tot el mes

Mes de la Xocolata

Puigcerdà

VIU: portada

L'escola rural de Prullans

Hem visitat l'escola rural de Prullans per conèixer de primera mà el projecte "Alber"

Firestone

PIRELLI
MICHELIN

TALLERS

Miquel Gasa

Av. Estació, s/n.

Tel. - Fax 973 68 07 61

25500 LA POBLA DE SEGUR (Lleida)

MECÀNICA EN GENERAL
PNEUMÀTICS

ESCALÓ

· Dia 15 taller de màscares de fang. Lo Rebot d'Escaló

· Dia 22 - II Calçotada Popular. Lo Rebot d'Escaló

TALARN

· Dia 22 - 11 h Taller d'elaboració de Sabó. Alberg de Talarn

RIALP

Dia 29 - Drogues, festa i botellon. Prevenció del consu, de drogues Ajuntament de Rialp

BELLVER DE CERDANYA

· Dia 15 Festa de la xocolata.

PUIGCERDÀ

· Dia 15 -18.00 h XVII Cicle de conferències d'interès pirinenc. Conferència "La triquinosi al Pirineu", amb

Jesús Galindo. Museu Cerdà.

· Dia 15 - 21.30 h Play off final lliga nacional de hoquei gel. Pista de gel.

· Dia 16 de març 9.30 h a 17.00 h Curs d'iniciació de Cúrling. Pista de gel de Puigcerdà.

· Dia 17 - 16.00 h Tardes joves: creació del joc de joventut.

· Dia 18 - 16.00 h Tardes joves: taller i club de la tarda.

· Dia 19 - 16.00 h Tardes joves: els jocs espontanis.

· Dia 20 - 16.00 h Tardes joves: tarda de deures en grup.

· Dia 21 - 16.00 h Tardes joves: videofòrum jove.

· Dia 21 - 20.15 h Dia mundial de la poesia. Arxiu Històric Comarcal.

· Dia 22 - 10.00 h Memorial Ramon Condominas de Natació. Poliesportiu de Puigcerdà.

18.00 h. Conferència "La meteorologia al Pirineu", amb Pere Esteban. Museu Cerdà.

21.30 h IV Cerdanya Classic Music. Museu Cerdà.

· Dia 24 - 16.00 h Tardes joves: la tarda dinàmica: qui sóc?.

18.00 h Club de lectura junior. Es comentarà el llibre "Romeu i Julieta", de William Shakespeare.

· Dia 25 - 16.00 h Tardes joves: tarda de Wii Just Dance.

20.30 h Club de lectura. Es comentarà el llibre "Con-

tes", d'Edgar Allan Poe. · Dia 30 - 9.30 h II Canicross Cerdanya. Vilallobent.

LA SEU D'URGELL

· Dia 23 · Sortida Marxa Nòrdica. Del parc dels búnques a Bèixec. Inscripcions www.nordicwalking.cat

ALP

· Dia 10 · V Trobada d'esquiadors de l'Associació de Bars i Restaurants de la Cerdanya a La Molina.

· Dia 26 i 27 · Volta Ciclista a Catalunya. Dia 26, etapa 3, arribada a La Molina i dia 27, etapa 4, sortida d'Alp.

· Del 17 al 23 Entrenaments XXIII Campionat de Tennis Taula d'Alp Teatre Municipal.

A pagès...

És una planta resistent al fred però requereix temperatures una mica elevades i un mínim de duració del dia per formar el bulb.

Com diu la dita popular: "La ceba, al matí és or, al migdia, plata, i, al vespre mata."

Propietats La ceba té un contingut molt ampli de nutrients, vitamines, glúcids i fibra però el més valuós és el contingut en substàncies fito-químiques que li donen es seu característic gust tan característic. Es consumeix de moltes maneres, crua, cuita, en conserva i com a condiment i acompanyant gran varietat de plats de carn, peix o verdures.

twitter

@xgraset Adéu Tatiana! Estroncats...la teva rialla ens acompanyarà sempre! La cruel guerra brama...

te interesan... y sólo tendrás excusas para lo que no te importa

@laia_Toneta Puyol ho ha donat tot pel Barça. I quan dic tot, és tot! Tibies, pòmuls, colzes, celles, genolls... #GràciesCapità

@toniddp He estat mirant tots els vestits que tinc... amb el que em sento millor és amb l'escut del Barça al cor. #GràciesPuyol

@elbaronrojo ¿Millón y medio de €? Esa es la típica cuenta en Suiza en la que vas metiendo lo que ahorras al dejar de fumar.

@parauladedona "L'alegria és el millor maquillatge". Anne Lamott

@subversivos_ Solo tendrás tiempo para las cosas que

@Capità Seitó ara està de moda fer trail running doncs jo seguiré corrent per la muntanya

Museu Diocesà La Seu d'Urgell

NÚRIA BOLTÀ · La Seu d'Urgell

Aquest no podríem dir que sigui un petit museu, ni pel seu contingut, ni per la seva superfície. El Museu Diocesà forma part del conjunt patrimonial més destacat de la Seu d'Urgell, amb la reconeguda i única catedral romànica de Catalunya.

El iniciis del que seria el museu van començar el 1956, arran de la voluntat sorgida d'un grup de ciutadans que demanaren permís al Bisbe i al Capítol catedralici per organitzar una exposició puntual sobre els Tresors de la Catedral, constituïda per imatges i objectes litúrgics de gran valor. L'èxit d'assistència de públic va ser tan gran que es va anar acaronant la idea de recollir aquelles i altres peces i objectes en un museu permanent, inexistent en aquells moments a La Seu.

El Bisbe Ramon Iglesias va fer efectiva la constitució del Museu Diocesà d'Urgell el 7 d'agost de 1957 i, a les peces del fons inicial, s'hi van anar afegint les que provenien de diferents esglésies, parròquies i ermites de la diòcesi que, amenaçades pel progressiu abandonament de pobles, eren objectius evidents de robatoris o degradació. Durant cinc anys, més de cent objectes d'alt valor artístic van conformar el fons del Museu amb peces que abasten des del segle X fins el XVIII. L'espai dedicat a museu consta de tres plantes i una cripta: una recent ampliació va permetre annexonar la restaurada casa del Deganat amb l'església de la Pietat i el temple de Sant Miquel, el que ara és l'actual museu.

VENDA DE DIPOSITIS DE 1.000 LITRES
Entrega a domicili
Tel. 608 531 942

SUPERMERCAT
Coaliment
PLATS CUINATS
Ticket Restaurant / Chèque Déjeuner
C/ Sant Vicens, 65 - 25650 ISONA
Tel. 973 66 43 77

Allotjament rural
CASA RAMONA
Carretera. s/n - 25656
CONQUES (Pallars Jussà)
Tel. 973 66 45 04 - Mòbil 645 45 46 83
www.casaruralramona.com
casa.ramona@telefonica.net

COBERTES I PISSARRES GONZALEZ
Tel. 636 481 689
e-mail: copigon@hotmail.com
La Seu d'Urgell
Material per a cobertes · Pedra natural

FINQUES ALPÍ
VENDA DE PISOS, CASES I TERRENYS A TOTA LA CERDANYA LLOGUERS
C. Mancomunitat, 4 local 1
Tel. 972 14 43 43 - ALP (Girona)

Una serrada de dents

JOANAIXÀS Metge

En la circumstància de trobar-se davant la necessitat de dedicar la concentració i l'energia per un fet concret, hi ha qui reacciona de forma inconscient fent una serrada de dents.

Segons l'Albert Jané, l'origen del terme serrar és del llatí *serrare* i és el mateix que en castellà ha derivat en "cerrar", terme del qual no n'ha sofert influència. Al diccionari Alcover-Moll hi consta que el significat de serrar les dents és "cloure-les de manera ben estreta". També hi podem trobar altres expressions similars com "tenir la barba serrada" (tenir-la espessa).

Veiem l'exemple d'una circumstància quotidiana: "El Ramon ha hagut de deixar la partida de botifarra amb els amics perquè se li ha fet tard. Ha sortit pitant cap a

casa atemorit que la seva dona no li fotés una serrada de dents".

El terme homònim serrar en el sentit de "tallar amb una serra", per tant, no té cap relació amb el que hem estat veient fins ara. En qualsevol cas, sí que s'observa una accepció moderna del terme amb un altre sentit ben diferent: "prèmer i carris-quejar les dents fent-les moure lateralment com fa el moviment d'una serra". Aquest fregament continuat, que recorda

el remugament, s'observa sobretot durant la nit, també inconscientment, en persones que pateixen estrès o d'ansietat.

Tècnicament se'n diu "bruxisme", de l'anglès *brush* (raspall), i pot provocar lesions en l'adentadura del pacient o derivar en mals de cap, de cervicals, etc. Es tracta de dos termes homònims, amb significats ben diferents, que no hauríem de confondre malgrat la proximitat anatòmica del lloc on es posen de manifest.

Un exemple més per il·lustrar-ho ens l'aporta Fabra: "En la proppassada manifestació no podíem bellugar-nos de tan serrats que anàvem". Per acabar, una serralleria no ho és perquè s'hi treballi amb una serra sinó perquè s'hi arreglen els panys que obren i tanquen (serren) les portes.

Sopar

MARIÀ CERQUEDA · Amant del Pirineu

No fa gaires dies, en una revista vaig trobar-hi la següent pregunta dirigida a un grup de persones, suposadament conegudes. "Imagini que existeix la possibilitat de sopar amb un personatge històric: a qui escolliria?" Val a dir que les respostes eren d'allò més variades. Em vaig traslladar la pregunta a mi mateix i, de seguida, la llista es va allargar d'allò més. Potser no cal (cadascú es triaria els seus) però no em puc estar d'afegir-hi exemples: el filòsof Sòcrates (i potser també el futbolista), Beethoven, Einstein, Cavall boig, Moctezuma, Buda, Confuci, Niels Bohr, Copernic, Galileu, Darwin, Ramon Margalef, Velázquez, Goya, Cervantes, Joanot Martorell, Ausiàs March, Billy Wilder, Joan Brudieu, Pasqual Ingla, Marilyn Monroe, Rita Hayworth, Natalie Wood, Silvana Mangano, Madam Curie, Hipatia o Cleopatra podrien figurar, perfectament, en aquesta relació que, com he

dit, es podria allargar fins a emplenar la revista d'aquest mes. De tota manera vaig pensar que si feia tractes amb éssers espirituals em tocava pagar el sopar a mi i, per tant, vaig decidir escollir-ne només un i em vaig decidir per algú que mai figurarà en cap enciclopèdia. El seu nom? Narcís Bagués Munt. L'únic avi que no he conegut. No puc negar que el seu pes, en la meua història (si més no, genètica), és enorme. No sé, però, de quina manera aquest sopar podria interessar als lectors d'una revista com VIURE ALS PIRINEUS.

En Narcís, que va fer la mili a Melilla (on hi va aprendre a llegir, a escriure i, fins i tot, va acudir a una casa on fumar opi,

fet poc corrent en els de la seva condició), va exercir molt temps com a pastor. Durant uns bon grapat d'anys va fer la transhumància, a peu, des del Querforadat fins el Vendrell. Com que sé que li agradava molt la lectura, i també la política, el sopar donaria per molt. Però el fet que m'ha portat a parlar-ne aquí guarda relació amb el nostre passat recent. Durant la guerra, les seves idees el portaren al bàndol republicà. Un fet que no el va privar d'amagar al capellà del poble (bon amic) a casa seva, tot salvant-li la vida. Quan la guerra es va acabar, i l'anaven a buscar per a afusellar-lo, aquest mateix capellà i altres prohoms de la zona li van evitar aquest tràngol. I és d'aquest succés que m'agradaria deixar constància. El que a mi m'ha arribat és que, per al meu avi, abans eren les persones que les idees. De ben segur aquest succés marcaria la que, intueixo, seria una llarga sobretaula.

Nits de taverna

JOAN OBIOLS · Des de Setúria...

Les velles tavernes de muntanya, aquells caus entranyables de parets fumades, impregnades de mil olors i comandades per taverners de mirada serena i quieta, com si ja haguessin descobert tots els secrets de la vida i del món, són avui un record llunyà.

Ho escrivia —i ho lamentava!— l'any 1995 a Nits de taverna, el tercer llibre de la meua col·lecció El Pirineu i la poesia de la història. El llibre, que aviat farà divuit anys que va venir al món, reposa, allunyat ja de la inquietud comercial, als prestatges dels estudis o a les sales d'estar de les cases dels lectors. D'un d'aquests prestatges el devia treure un dia l'Eva Campà, filla de Martinet i antiga component de l'Escamot Tamarro, el recordat grup de música tradicional pirinenc desaparegut fa anys, per posar-lo a les mans del seu amic Bernat Dámaso, enamorat de les tavernes i taverner en actiu.

El Bernat va obrir les pàgines de l'obra, va identificar-se amb diàlegs, passatges i observacions que hi vaig escriure i, per sorpresa meua —molt agradable, per cert—, em demanava fa poc, a través del meu fill Arnau, l'autorització per posar el nom de Nits de taverna al local que el dia 5 de desembre de 2013 va inaugurar al carrer Soledat d'Igualada —quantas solituds deuen haver apaivagat les tavernes, senyor!—. No cal dir que vaig agrair-li el gest —demanar-me el permís va ser simplement una gentilesa del Bernat, no pas cap obligació— i vaig acceptar gustós la invitació per anar al seu local a presentar el llibre i a explicar als oïdors perquè el seu taverner va

posar aquest nom a l'espai de "cervesa i bona gent" del qual són clients. I així ha estat com, gràcies al Bernat Dámaso, he pogut afegir a les gratificacions que els meus llibres m'han proporcionat al llarg dels anys un detall impagable, el més curiós, sorprenent i original de tots. Gràcies i sort, amic!

Nota de disculpa i aclariment

L'article Nits de taverna publicat el més de febrer a Viure als Pirineus contenia un error que feia incomprendible la darrera part de l'escrit. Es tractava d'un conjunt de notes i frases desordenades d'un esborrany que havia de servir de rebost per a la redacció definitiva del text. Per un descuit, aquest fragment no va ser suprimit de l'arxiu que va arribar a la redacció de la revista. L'article que us oferim en aquest número de març és el correcte. Perdoneu i moltes gràcies.

- Obres forestals
- Desbrossaments
- línies elèctriques
- Neteja de finques
- Tala d'arbres
- Podes d'alçada
- Marges de pistes forestals
- Serveis de cabretan i picadora forestal
- Replantació forestal
- Tancament de finques i camps ràpid i econòmic
- Desembossaments de tot tipus de canonades (equip d'alta pressió)
- Detecció de canonades i avaries inspecció TV
- Construcció amb pedra seca

GERMANS FITÉ

Tel/fax 973 664 426 · 626 932 303 · 660 082 379
FIGUEROLA D'ORCAU

SERVEI DE TAXI

Tallers Duró - Coll de Nargó
M. 649 85 22 53 - T. 973 38 33 25

SERVEI DE GRUA

Av. Sant Climent, 33 - 25793 Coll de Nargó
T. 973 38 33 25 - F. 973 38 33 94

Andorra-La Seu d'Urgell: cent anys de carretera

AMADEU GALLART · La Seu d'Urgell

Darrerament hem commemorat els cents anys que fa que la carretera va arribar a Andorra. La carretera no va portar només vehicles sinó la necessària arribada al que va significar el segle XX. Les idees, el comerç, les activitats socials i econòmiques en general no serien només les potenciades, també la carretera convertiria en pols moltes de les estructures que havien significat el rígid manteniment de les nostres societats alt urgellenques i andorranes durant molts segles. El bisbe Benlloch, el gran protagonista de les definitives gestions per a finalitzar la construcció de la carretera, era perfectament conscient que no només s'afavoria la circulació de les persones sinó que s'obria una nova etapa per Andorra i, de retruc, per als seus veïns del Pirineu. Durant els molts segles d'aïllament, Andorra i La Seu havien fet un camí conjunt, un grup d'homes i dones que havien viscut pobrament i que, per fi, podrien realitzar moltes de les seves esperances gràcies al progrés material que els obria una obra tan esperada.

És lògic que avui, als inicis del segle XXI, ens preguntem quina és la nova "carretera" que ens ha de portar a uns i altres, dels dos costats de la frontera, cap a un nou impuls, aquest potser més qualitatiu que quantitatiu, que puguem, que puguin de fet, tornar a celebrar a començaments del segle XXII. Andorra, en aquests moments, veu el seu desenvolupament molt més centrada en sí mateixa que no pas en funció de la seva relació amb els seus veïns més

propers. Aquesta és la gran diferència entre el 1913 i el 2013. És bo, és dolent, o és indiferent per Andorra anar deslligant la seva prosperitat de la dels alturgellenques, dels cerdans o dels pallaresos? La resposta, des del meu punt de vista, és ben clara, no és bo per Andorra i és dolent per a nosaltres, els de la banda sud. Què podríem fer que no sigui retòrica buida, que no siguin paraules ben intencionades que s'emporta el torb de la realitat quotidiana? Jo proposo quatre vies als amics que tinguin a bé de llegir aquest article.

La primera seria una implicació oficial d'Andorra amb la realitat de les comarques veïnes. Com? Molt senzill, creant un organisme oficial que fos directament depenent del Govern o del Parlament i que tingués com a finalitat la implicació andorrana en la problemàtica del territori veí de l'Alt Pirineu i Aran i que obrís relacions "informals" amb les autoritats territorials de les comarques de l'Alt Urgell, la Cerdanya, els Pallars, l'Alta Ribagorça i el territori d'Aran. En la nostra banda ja existeix un organisme oficial que es diu "Institut per al desenvolupament de l'Alt Pirineu i Aran", també cone-

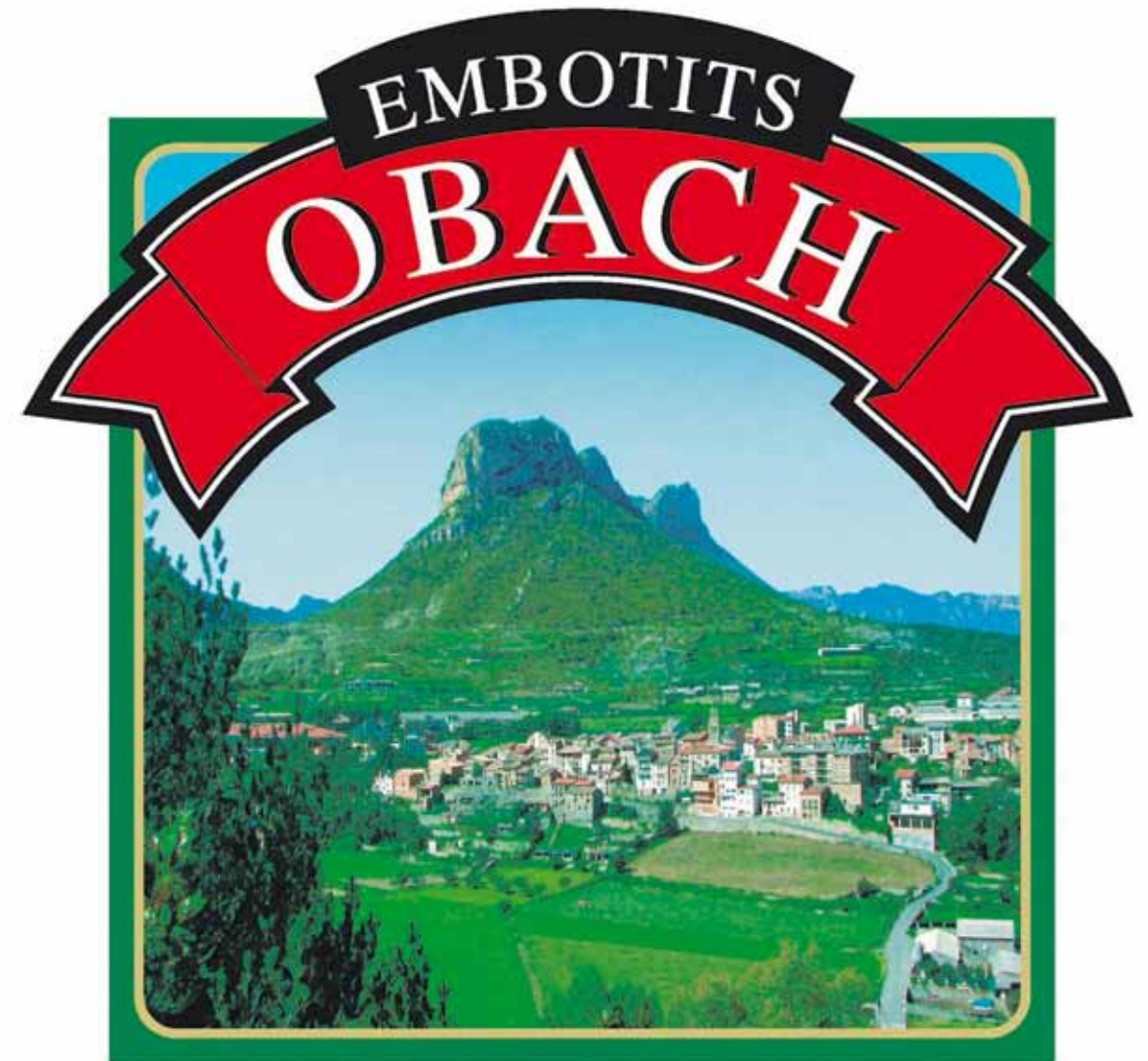
gut com a IDAPA. Amics, autoritats d'Andorra, quin problema us representa la creació d'un organisme similar. Cap. És un organisme senzill, bo, bonic i barat. Només la indiferència o la postergació de la problemàtica del vostre sud immediat és l'únic pal a la roda d'aquesta iniciativa.

La segona via seria, doncs, la creació d'un estatut del treballador fronterer que sense significar cap disminució dels drets dels treballadors residents donés uns mínims de seguretat jurídica als treballadors fronterers. Això es pot veure molt facilitat per l'evolució de la normativa legal d'Andorra, en especial la fiscal i la laboral que ha de conduir a un conveni de doble imposició amb Espanya i amb la millora del ja existent conveni de la Seguretat Social.

La tercera hauria de ser la signatura d'un acord amb la Conselleria de Sanitat de la Generalitat per tal que Andorra funcionés com a centre sanitari de referència per a la comarca de l'Alt Urgell o per altres comarques frontereres interessades.

I la quarta, la decidida participació andorrana en l'aeroport de l'Alt Urgell, una participació adaptada a les possibilitats dels pressupostos i a la realitat d'un equipament aeroportuari que no pretén vols intercontinentals però sí la materialització de línies comercials i de passatgers.

I el 2113 a celebrar una altra vegada que no només el bisbe Benlloch va tenir bona vista per al futur sinó que també van tenir un bon ull tota una generació de polítics andorrans i altpirinencs madurats per la visió del que hem estat i del que volem ser.

d'Organyà

Des de 1915

Tels: 973 38 30 59 - 973 38 30 51

Tremp reclama la parada del tren dels llacs

El ple de l'Ajuntament de Tremp va aprovar per unanimitat una moció, que compta amb el suport de diversos agents econòmics i empresaris de la zona, en la qual es demana que el "Tren dels Llacs" faci parada a Tremp.

L'Ajuntament ha traslladat a Ferrocarrils de la Generalitat (FGC) la petició d'ampliació de la línia turística "Tren dels Llacs" ja que això pot suposar la creació de nous paquets turístics a zones del Pallars Jussà que actualment no són visitables per qüestions horàries. Entre aquesta oferta destaquen diversos cellers adherits a La Ruta del Vi (situats a Tremp, Orcau, Talarn i Llimiana); el centre d'acollida de visitants del Pallars Jussà, Epicentre, situat a Tremp; i els castells de frontera, etc.

Contacontes en pallarès a la Biblioteca del Pont de Suert

Al voltant de 80 persones, sobretot menudes, van participar, aquest febrer, al contacontes en pallarès que es va dur a terme a la Biblioteca Pública del Pont de Suert de la mà de l'Associació Cambuleta.

Lo drac gros del país xic i Una de minairons van fer les delícies dels més xics, al mateix temps que van servir per repassar nombrosos vocabulari que coincideix amb la parla ribagorçana. La sessió es va completar amb un joc sobre els noms dels animals, un sorteig de samarretes i un bon sarpat de "piruletes". L'activitat va ser organitzada per l'Associació Escunç, la Biblioteca Pública, el Centre de Recursos Pedagògics i el Consorci per a la Normalització Lingüística.

SERVEI DIARI DE TAXIS ANDORRA - LA SEU D'URGELL - BARCELONA

HOTEL AVENIDA · Av. Pau Claris, 24 · T. 973 350 104

Sortida de la Seu: 7 h. matí i 14:30 h. tarda

Diumenge: sortida 16:00 h. tarda

Sortida de Barcelona: 15 h. tarda i 21:00 h. nit

PERE
606 67 63 18
973 35 38 41

JUAN
650 65 51 96
973 36 00 04

**VIATGES
CONCERTATS
A L'AEROPORT!**

Paller de Cal Cintet

Pere Herreros | Aristot · Alt Urgell (El Baridà) · www.pallercalcintet.es · Tel. 606 676 318

31a edició dels JOCS FLORALS DE Cerdanya

BASES

Els treballs han de complir amb les següents Bases per poder concursar:

1. Les obres participants han de ser en català, originals i inèdites. S'ha de presentar una obra per persona i per categoria.
2. Els treballs de la categoria de prosa s'han de presentar en format Word, mida DIN-A4, tipografia arial 12, amb l'extensió màxima de 5 folis per una cara i doble espai. Excepcionalment es podran presentar en altres formats.

En la categoria de poesia l'extensió és lliure.

S'hauran d'entregar vuit còpies en paper i una còpia en CD. Les escoles poden enviar el conjunt de participants en un sol CD.

3. L'obra s'ha de presentar dins d'un sobre, signada amb pseudònim, indicant la categoria, el tema i l'edat. A les categories de més de 18 anys no cal indicar l'edat. Dins d'aquest sobre, se n'ha d'incloure un altre, tancat, amb les dades de l'autor (nom, pseudònim, adreça, telèfon) i a l'exterior es farà constar l'edat del concursant. El títol de l'obra ha de ser el mateix que el del document Word que hi haurà al CD.

4. El termini de lliurament dels treballs serà el dia 23 de març a l'ajuntament d'Alp, a l'oficina de turisme d'Alp, a la Farmàcia Selva o bé a la Llibreria Canal.

5. El jurat estarà format per persones qualificades de la comarca i el seu veredicté serà inapel·lable.

6. Cadascun dels premis podrà ésser declarat desert per decisió del jurat.

7. Els originals restaran en poder de la Comissió de Cultura de l'Ajuntament d'Alp, la qual se'n reservarà els drets de publicació.

8. A fi de fomentar el treball dels escriptors de les comarques de muntanya del Pirineu, cal que els concursants tinguin residència, lloc de treball o vinculació per naixement, família o segona residència a Cerdanya (o empadronament a les comarques pirinenques del Pallars Sobirà, Pallars Jussà, Alta Ribagorça, Vall d'Aran, Alt Urgell, Ripollès, Berguedà i Solsonès). L'apreciació de la vinculació serà potestativa de la comissió i inapel·lable.

9. El fet de concursar suposa l'acceptació d'aquestes bases.

CATEGORIES

PROSA

Cicle inicial d'Educació Primària: MOIXERÓ. Tema: Conte lliure.
Cicle Mitjà d'Educació Primària: CADÍ. Tema: Conte lliure.
Cicle Superior d'Educació Primària: MUGA. Tema: narració lliure.
1r cicle d'ESO: PERIC. Tema: narració lliure.
2n cicle d'ESO: PUIGPEDRÓS. Tema: narració lliure.
De 16 a 18 anys: PUIGMAL. Tema: narració lliure.
Per a més de 18 anys: CARLIT. Tema: narració lliure.

POESIA

Cicle inicial d'Educació Primària: FLOR NATURAL. Tema: lliure.
Cicle Mitjà d'Educació Primària: FLOR NATURAL. Tema: lliure.
Cicle Superior d'Educació Primària: FLOR NATURAL. Tema: lliure.
1r cicle d'ESO: FLOR NATURAL. Tema: lliure.
2n cicle d'ESO: FLOR NATURAL. Tema: lliure.
De 16 a 18 anys: FLOR NATURAL. Tema: lliure.
Per a més de 18 anys: FLOR NATURAL. Tema: lliure.

GUARDONS

Cicle inicial d'Educació Primària: Moixeró
Col·lecció de contes infantils

Cicle inicial d'Educació Primària: Flor Natural
Col·lecció de contes infantils

Cicle Mitjà: Cadí
Reproductor MP3 i contes

Cicle Mitjà: Flor Natural
Reproductor MP3 i contes

Cicle superior: Muga
Reproductor MP3 i contes

Cicle superior: Flor Natural
Reproductor MP3 i contes

1r cicle d'ESO: Peric
Una tablet i novel·la juvenil

1r cicle d'ESO: Flor Natural
Una tablet i novel·la juvenil

2n cicle d'ESO: Puigpedrós
Una tablet i novel·la juvenil

2n cicle d'ESO: Flor Natural
Una tablet i novel·la juvenil

De 16 a 18 anys: Puigmal
300 €

De 16 a 18 anys: Flor Natural
300 €

Per a més de 18 anys: Carlit
400 €

Per a més de 18 anys: Flor Natural
400 €

ACTE CULTURAL

Dia 23 d'abril de 2014 a les 20.00h, al Palau de Congressos d'Alp:
PROCLAMACIÓ DELS GUANYADORS I REPARTIMENT DE PREMIS (programa a part).

Ajuntament d'Alp

Vins i llibres a Tremp

AMÈLIA CAMPOY · Tremp

La Biblioteca Pública Maria Barbal de Tremp va organitzar, el passat mes de febrer, una visita als cellers de Palau de Noguera. Aquesta activitat s'inclou dins del programa del cicle Biblioteques amb DO en el qual hi participa la biblioteca.

Prop de 25 persones van poder visitar set cellers de veïns de la població, dels quals encara avui n'hi ha que elaboren vi per a consum propi. Cal destacar que el nucli de Palau havia estat un poble molt vinculat al món del vi, tal i com ho demostra el fet que cada casa té un celler.

Els veïns van explicar que el celler es construïa des de dalt, es començava pe la volta i s'anava fent el revestiment de la paret, també van mostrar tones de fusta antigues que

podien arribar a tenir capacitat de 1500 litres de vi; eines de boters, estisores de poda, llums d'oli, botes grans per al transport del vi cap al Pallars Sobirà. Aquests petits productors elaboren vi dolç, vi de nou i vi blanc, rosat i negre de diverses varietats, com macabeu, monastrell, brocada i una varietat autòctona, anomenada garrut.

Els participants a la visita van poder degustar diferents vins, a la vegada que es van llegir textos i poemes que tenen relació amb el món del vi. Els cellers que es van visitar van ser els següents: Casa Farré (Antoli), Casa Consales (Maribel Ribera), Casa Pardina (Maria Pardina), Casa Rafelo (Teresa Admella), Casa Peretó (Anna Ollé), Casa Candido (Jordi Pedra) i Casa Antolino (Maño).

Pluja d'idees a l'escola rural de Prullans

MONTSE COLELL · Prullans

A l'escola rural de Prullans duen a terme un novedós projecte d'ensenyament anomenat "Alber" que té com a objectiu crear una xarxa de coneixements i donar als alumnes una visió més global de les coses. El director i tutor de l'escola, Jordi Mestres, va explicar a VIURE ALS PIRINEUS que es vol aconseguir formar alumnes més autònoms i creatius a partir d'experiències properes i treball de camp. Els alumnes fan sortides i excursions com, per exemple, a l'espai Roca Viva de Músser i a partir de l'experiència viscuda treballen el tema durant una setmana: entre tots

participen en una pluja d'idees sobre la visita i el mestre adapta el temari a les propostes escollides de forma consensuada entre els alumnes i ell, molt sovint provocant i buscant les inquietuts dels escolars, incentivant la reflexió i la creativitat.

Actualment, a l'escola de Prullans

hi ha 11 alumnes, 4 entre P3-P4 i P5, 3 de Segon, 2 de Quart i 2 de sisè.

Segons Jordi Mestres, entre els beneficis que el projecte "Alber" aporta als alumnes hi ha els d'una formació que incentiva la reflexió, l'ordre, el fet de treballar en equip, la redacció, l'escriptura, l'observació, l'estima pel territori o, entre d'altres, parlar amb públic i expressar les sensacions i els sentiments, etc.

El professor Jordi Mestres és un defensor actiu de l'escola rural (que arreu de l'Alt Pirineu passa per un moment difícil) i assegura que "quan la gent la descobreixen ja no la deixen".

Músser · La Cerdanya · Tel. Informació i reserves: 973.51.50.26 · www.hotelcampi.cat

taxi
servei diari de taxi
Carlos Navinés

LA SEU D'URGELL - BARCELONA

sortida LA SEU 7.00 h

sortida BARCELONA 15.00 h

taxi d'1 a 6 persones

servei aeroport

viatges concertats

606 804 708

Espai cultural, lúdic i gastronòmic

Cal Serni

www.calserni.com
Tel: 973 35 28 09

CALVINYÀ
Valls del Valira

Espuñes

EMBOTITS ARTESANS

EMBOTITS ARTESANS

ORGANYÀ

Sense gluten ni lactosa
Aptes per a celíacs

embotitsepunyes@embotitsepunyes.com
www.embotitsepunyes.com

Ctra. La Seu 13 B - 25794 ORGANYÀ
Tel. 973 383 479 - Fax 973 383 624

Professionals al servei de la decoració

AMÈLIA CAMPOY · La Seu d'Urgell

DECOFORMES S.C.P és una empresa formada per dos professionals amb una llarga experiència en el món de l'interiorisme i la construcció que han decidit unir esforços per millorar el seu servei i garantir reformes integrals amb acabats de primera qualitat, especialment en mobiliari de cuina i bany.

Com a coneixedors del sector, els responsables de Decoformes ens ajuden a resoldre els dubtes que es plantegen en el moment de dur a terme l'obra. Confeccionen tot tipus de pressupostos i fan el seguiment de l'obra des del principi fins al final.

Qui no ha pensat mai en fer una reforma i no s'ha decidit per culpa de no saber

com tirar endavant la seva idea? Potser per falta d'assessorament i en moltes ocasions, tot sigui dit, per no adequar-se el pressupost a la butxaca. A Decoforma s'adapten a totes les butxaques: qualitat preu, modernitat, funcional, el toc te'l donen ells.

Tenen a la vostra disposició tot tipus de plataformes i elevadors que ens ajuden a millorar, en moltes ocasions, la nostra qualitat de vida. Quantes vegades hem sentit a veïns o coneguts dir "estic molt a gust a la meua casa, però les cames ja no són el que eren. On vaig ara?" La solució la podeu trobar a Decoformes.

Un altre dels avantatges de treballar amb Decoformes és el tracte amable i la

possibilitat de veure l'exposició de productes i fer propostes en funció de les necessitats de cada obra. A més, els professionals de l'empresa es desplacen per tot el Pirineu sense compromís. Entre els treballs que realitzen:

- Mobiliari de cuina i bany, amb o sense reforma.
- Reformes integrals de pisos, cases, locals, restaurants, etc.
- Aplicacions de microciment i paviments continus.
- Canvi de banyera per dutxa en banys.
- Diagnòstic i reparacions per a particulars i/o comunitats.

decoformes s.c.p

C. Santa Maria 5, baixos 25700 La Seu d'Urgell

Tel. i fax 973 98 96 41 Mòbil 626 39 34 17

decoformesscp@gmail.com

- Reformes integrals
- Banys i cuines

- Pisos, cases, comerços
- Projectes de decoració

- Venda i muntatges de plataformes elevadores
- Aplicacions microciment

"Jo sóc la llum del món. El qui em segueix no caminarà a les fosques, sinó que tindrà la llum de la vida" Jesucrist

Cada diumenge a les 11:00 h. ens trobem per:
Lloanxa, pregaria, estudi bíblic i activitats per a nens

Centre Cívic El Passeig
Passeig Joan Brudieu, 10 - la Seu d'Urgell
Telfs: 973 360 199 / 973 353 195
iglesiaevangelicalaseu.com
tevangelicalseu@gmail.com

CAT PUIGCERDÀ la Cerdanya

Què fem?

ESPAL TEMÀTIC. VISITES GUIADES I EXCURSIONS
Espai temàtic "El tractat dels Pirineus"
Rutes turístiques Puigcerdà
Visites comentades especials: Puigcerdà amb Segway, Llegendes de Cerdanya, Volta circular a la Cerdanya i Xocotour Cerdanya

TALLERS GASTRONÒMICS
Tallers gastronòmics mes de la xocolata
Tallers gastronòmics en general!

TASTS I DEGUSTACIONS DE PRODUCTES LOCALS-COMARCALS
Fornetges, embutits, mats, malmalades, pastissos i dolços, etc.

ACTIVITATS D'OCÍ I AVENTURA
Segway
Raquetes de neu
Globus
Barques
Hípica
Cicleturisme
Barrancs
Quads/buggy
Quadbike
Granges
Parròquia d'aventura
Golf
SPA i relaxació
Nordic walking
4 x 4
Telecabina, la Molina
Bikapark
Senderisme

PARADES TÈCNiques PER AUTOBUSOS

VISITES ESCOLARS

VISITES EDAT D'OR

CENTRE D'ACOLLIDA TURÍSTICA, PUIGCERDÀ PIC D'EINA, 2 17520 PUIGCERDÀ (GIRONA) SPAIN www.cat-puigcerda.com catpuigcerda@puigcerda.cat

Mes de la xocolata

Puigcerdà, la Cerdanya De l'1 al 31 de març 2014

Els nostres pastissers:

organitza patrocina

Puigcerdà, la Cerdanya Programa Mes de la xocolata

Places limitades. Reserva la teua!

1 dissabte	10.30 h a 18.30 h	Tast de xocolates dels nostres pastissers
2 diumenge	10.30 h	Xocotour per la Cerdanya
3 dilluns	HORARIS CONCERTATS	Taller escolar. De la fava de cacau a la tauleta de xocolata
4 dimarts	20.00 h	Taller d'ous de pasqua i muntatge de figures de xocolata
5 dimecres	20.00 h	Pastres de restaurant
6 dijous	15.15 h	Pastís de nutella
7 divendres	20.00 h	Taller de trufes
8 dissabte	A partir de les 10.00 h	Fira de pastissers, xocolatada, animació i inflables
9 diumenge	11.00 h	Xocotour per la Cerdanya
10 dilluns	HORARIS CONCERTATS	Taller escolar. De la fava de cacau a la tauleta de xocolata
11 dimarts	15.15 h	Pastes i gormanderies
12 dimecres	17.00 h	Taller gastronòmic per joves
13 dijous	15.15 h	Cupcakes de xocolata
14 divendres	20.00 h	Taller de friandises de xocolata
15 dissabte	16.00 h	Festa de la xocolata a Bellver. Tallers, música i inflables
16 diumenge	11.00 h	Xocotour per la Cerdanya
17 dilluns	HORARIS CONCERTATS	Taller escolar. De la fava de cacau a la tauleta de xocolata
18 dimarts	15.15 h	Brownies de xocolata
19 dimecres	15.15 h	L'art de la xocolata amb la Yermomix
20 dijous	15.15 h	Taller de cremes de xocolata per untar
21 divendres	20.00 h	Taller de friandises
22 dissabte	16.30 h	Teatre infantil al cat, inflables i xocolatada
23 diumenge	11.00 h	Xocotour per la Cerdanya, contes al cat i inflables
24 dilluns	15.15 h	Dolços de New York: cookies
25 dimarts	17.00 h	Dolços d'Argentina: pancakes de chocolate y alfajores
26 dimecres	15.15 h	Dolços d'Itàlia: cannoli sicilianis
27 dijous	15.15 h	Dolços de Colòmbia: pastres de mango y chocolate blanco
28 divendres	15.00 h	Dolços de França: Pastis Gran Cru amb mal i crema de castanyes
29 dissabte	16.00 h	Gran tauleta de xocolata, animació, música i inflables
30 diumenge	10.00 h	Festa de la xocolata a Llívia. Tallers, música i inflables
31 dilluns	HORARIS CONCERTATS	Taller escolar. De la fava de cacau a la tauleta de xocolata

Calçats Desideri, una botiga emblemàtica del Pirineu

AMÈLIA CAMPOY · Isona

Més que una tenda centenària sembla una botiga on el temps s'ha aturat. Tot segueix com antigament, és una gran història d'artesans, d'un ofici que va lligat a tota una família i, sens dubte, al poble d'Isona.

CALÇATS DESIDERI és la sabateria més petita de Catalunya, està a la plaça Raval, número 9, just davant el rellotge de l'església. La Teresa Vendrell, filla del Desideri, diu que el seu pare va passar la seva infància ajudant a la tenda (la fotografia familiar del costat és el testimoni excepcional d'una època) i jugant, sempre que podia, amb les capsas de sabates. El seu avi, un home valent i emprenedor, va comprar la sabateria i des de llavors en aquella casa no s'ha parat de remenar calçats.

Diverses generacions de gent treballadora han estat al capdavant del negoci, treballant nit i dia, tots els dies de la setmana, per tal de tirar endavant, fins avui, un petit comerç en un poble de muntanya. No ha estat fàcil i ningú els ha regalat res.

La Teresa, amb uns quants anys d'experiència a la botiga, recorda aquells inicis difícils però té enyorança d'un passat profitós que no sap amb garanties fins quan continuarà ja que el futur és incert. Ho és per tothom però per a les petites botigues de muntanya potser encara més. La Teresa no sap si els seus fills continuaran el negoci familiar de la sabateria. Són temps difícils però cada cop que tanca una botiga de poble es mort una part del poble.

Abans de la guerra el pare del seu pare ja feia les espadnyes a mà, amb la sola de goma, de lona i de veta, que era com es portava llavors: espadnyes fetes de peces de roba gran, que es

comprava a metres i es tallava a mida, amb patrons, per després cosir-la amb un punxó. La goma la tallaven amb una falsilla. També feien sandàlies d'estiu, fetes amb cuir. La sola és feia de material de roda. Inicialment és fabricaven reutilitzant pneumàtics vells d'automòbils.

Amablement he tingut l'oportunitat, mentre feia aquest reportatge, de tenir tot aquest històric material de treball a les meves mans, tocar-lo i meravellar-me del seu disseny funcional. Què llestos eren abans! Quina feina fan els artesans!

Mentre parlem amb la Teresa estic asseguda en una cadireta de tota la vida, menudeta però que amb tota seguretat ha vist passar centenars de clients per emprovar-se alguna sabata o, simplement, per gaudir d'una estona de tertúlia, de tranquil·litat al voltant d'una conversa amb els clients i amics de la casa. Tot això, contemplant la darrera màquina que el Desideri va comprar per tal d'adaptar-se a la modernitat i poder mantenir la sabateria viva.

Al mateix temps que parlem vaig remenant i en uns dels nombrosos raconets de l'establiment, entre caixes de sabates, hi trobo les tradicionals xiriques, "les de tota la vida", i m'emocio recordant aquelles primeres excursions que feiem quan anava a l'escola...

Però no podem marxar sense recordar un dels molts premis que Calçats Desideri ha rebut: el Premi als establiments comercials centenaris de Catalunya. La Teresa Vendrell va rebre el guardó de mans del conseller d'Innovació, Universitats i Empresa, Josep Huguet.

Compren en petites botigues, en botigues com aquesta, de tota la vida. Si ho fem a Cal Desideri la Teresa ens atindrà molt i molt bé.

VENDA DE PELLETS

CERTIFICATS "DIN PLUS"

BON PREU!! LI PORTEM A CASA

973 66 44 53 – 608 53 19 42

Màxima Qualitat

El certificat de Qualitat DIN + diferencia a Eberpellet d'altres productors, com a fabricant de pellets de la màxima categoria existent avui a Europa.

Amb uns rigorosos processos de control de qualitat tan interns com externs, oferim una qualitat constant, garantirà un bon funcionament de calderes i escalfadors, allarga la vida útil de les mateixes.

Eberpellet utilitza residus de fusta de la indústria de la fusta de primera transformació, que significa que és només fusta de qualitat sense cap additiu ni contaminant, per lo que produeix pellet tecnològic de gran qualitat, aconseguint un combustible altament tecnològic, amb un percentatge de cendres inferior a 0.3% i un poder calorífic de 5.250KWh/Kg.

Productes de consum sostenible

Per al Cultiu / Hort

- * Llavors i planté:
- Arbres fruiters, vegetals, plantes medicinals, flors
- * Adobs, insecticides i plagicides naturals.
- * Estris per al camp

A la granja

- * Cria d'animals:
- Pollet, gallina, conill, paó reial, ànec, pintada ...
- * Pinsos:
- Per a gallina, pollet, conill, cavall, porc ...
- * Estris per a la cria:
- Galliners, ponedores, menjadores, abeuradors...

Animals de companyia

- * Alimentació per espècies, races i dietes
- * Estris per la higiene, neteja i bellesa
- * Arnèsos, collars, corretges, ensinistrament i control
- * Menjadors, abeuradors,
- * Casetes, llits, gàbies de transport ...
- * Servei veterinari: Vacunes, xipatge ...

COMARQUES Consum de proximitat

Assortiment de productes artesanals de consum:

- * Vins i caves: Ganesa, priorat ...
- * Dolços: Mermelades Bio, xerops i caramels...
- * Herbes: Aromàtiques i medicinals.
- * Salut i bellesa: Sabons, cremes ...

Productes per a casa e industrials

- * Productes de higiene i neteja
- Bio-detergents, bobines de paper, mantells, guants, ambientadors, sumministradors i dossificadors...

PORTÉ BETRIU S.L.

Sant Joan Bta. la Salle n° 24-26 Baixos
25700 LA SEU D'URGELL / LLEIDA

Tel: 0034/ 973 350 863
info@portebetriu.com
www.agrobotigalaseu.com

 Segueix-nos al Facebook i estigues informat de les nostres promocions.
L.AGROBOTIGA-LA-SEU

Lo rebost d'Escaló, agrobotiga i punt de trobada

A. CAMPOY · Escaló

Al bell mig del poble hi ha Lo Rebot d'Escaló, una agrobotiga amb els millors productes de la terra, ubicada en del Centre d'Interpretació del Patrimoni de les Viles Closes d'Escaló. Un lloc excepcional, punt de trobada i centre de dinamització sociocultural. Un espai que es fa necessari en els petits pobles de muntanya però que, malauradament, molts pocs tenen la sort de tenir-lo.

A l'agrobotiga, la Gemma ens explica que tenen productes de proximitat, de la Ribagorça, del Pallars de la Val d'Aran, que fan degustacions de productes del país, així com cates de vins i cerveses artesanals.

El local es divideix en dues parts: el Centre d'Interpretació i l'agrobotiga. És un punt d'informació associat al Parc Natural de l'Alt Pirineu i Aran i treballen, conjuntament, amb l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu en la planificació i el desenvolupament d'activitats culturals: exposicions, sortides guiades, xerrades, presentacions, etc.

Des del centre també es fan tallers per a nens i adults, activitats fixes com l'anglès, aeròbic i activitats puntuals com ara mercats, tallers itinerants i tot un seguit de propostes (calçotades, per exemple) per a públics de totes les edats.

Entre les activitats previstes per

aquest març hi ha la calderada de Carnaval que es va fer el dia 4; la II Cata de Cervesa Artesanal La Vella Caravana del dia 8 (places limitades; preu 10 euros), un taller de màscares de fang que es farà el dia 15 (prèvia inscripció, preu 4 euros) o la II Calçotada Popular que es farà el dia 22 (a la qual us hi podeu inscriure fins el dia 15, preu 15 euros).

Tot això sense deixar de pensar en més propostes que es fan durant tot l'any, com ara la Fira Medieval dels dies 28 i 29 de juny. Per a totes les activitats contacteu amb Lo Rebot d'Escaló:

lorebostdescalo.blogspot.com.es
www.lorebostdescalo.com

lo rebost d'Escaló
Carrer major s/n Escaló
973 250 610
lorebostdescalo@gmail.com
lorebostdescalo.blogspot.com.es
www.lorebostdescalo.com

LA TAVERNA DEL CASTELL
BAR · RESTAURANT

- Menús cap de setmana · Menú diari
- Hamburgueses i plats combinats
- Menjar per emportat · Banquets i celebracions

C. Vall d'Assua (Club Esportiu) - RIALP
Tel. 973 620 300

Llanes La Madeixa
Llanes i manualitats
c/ Soldevila 21
25620 TREMP
Tlf. 973650657
facebook.com/lamadeixa

FORN DE PA PASTISSERIA Montsec

Elaborem pa de pagès, panets, barres, pa integral, de cereals, de nous, de ceba. Coques dolces i una gran varietat de coques salades: de recapte, de carbassó amb formatge de cabra, coca d'escalivada amb anxoves, bacallà, espinacs, ceba. Pizzes per a tots els gustos. cafès, infusions, tes... tenim llet de soja
Venda de productes agroalimentaris i de proximitat, mel del país.

Dilluns a dissabte de 8,30h a 13,30h i de 16,30h a 20,00h
Diumenge de 9h a 14h. Dimarts tancat

Rambla Dr. Pearson, 29 - Telèfon 973 654 719
25620 TREMP (Lleida)

La parròquia de Sant Miquel de la Seu d'Urgell

CLIMENT MIRÓ I TUSET · Llicenciat en Humanitats, Màster en Estudis Històrics

Molt sovint, els urgellencs i els visitants, quan visiten el carrer dels Canonges, passen per la placeta de Sant Miquel, i comproven que allà no hi ha cap església ni capella dedicada a l'arcàngel, es pregunten on deuria estar situada. De fet, si la volen trobar, no serà per les rodalies més immediates de la placeta, sinó bastant més amunt, a l'església de Sant Miquel, la que està situada al costat de la Catedral.

Des d'un punt de vista religiós, durant el segle XIX, la Seu d'Urgell estava dividida en dues parròquies: la de Sant Ot, que encara existeix, lligada a la Catedral com a lloc de culte; i la de sant Miquel, lligada a l'església homònima, i situada dins del recinte catedralici, a un dels costats del claustre.

La gran majoria de llars de la ciutat depenien de la primera parròquia, existent encara avui. En canvi, un petit veïnat restava lligat a la parròquia

Placeta de Sant Miquel (anys 40). Arxiu de Cal Saire.

de Sant Miquel. Ens referim a totes les llars que se situaven al Sud d'una línia imaginària marcada per la placeta de Sant Miquel. D'aquesta manera, hi estaven lligades les cases d'aquella placeta; les del peu del carrer dels Canonges i del Major; les dels carrers de Sant Miquel (el que lliga la placeta amb el carrer Major), de la Font, i de Sant Agustí; i les del petit carreró sense sortida del Just i Bon Mosso.

La història de la parròquia va acabar quan el bisbe Josep Caixal i Estradé la va suprimir l'any 1863, per a integrar-la a la de Sant Ot. Tot

i aquest fet, l'església de Sant Miquel va continuar oberta al culte i lligada al veïnat de l'extinta parròquia.

Segons ens va informar la senyora Ramona Espart, veïna del carrer de la Font, que ho havia sentit de les padrines de cal Pona i de cal Canturri: a finals del segle XIX, cada casa del carrer de la Font tenia cura de la clau de la l'església de Sant Miquel durant una setmana. Les famílies es passaven la custòdia de la clau i també d'una petita imatge de l'arcàngel patró. Molt possiblement, aquesta custòdia de la clau i de la imatge la deurien tenir també tots els veïns d'aquesta petita parròquia urbana, tot i la seva supressió.

Com hem vist, el vincle del veïnat amb l'església va perdurar a l'existència de la parròquia amb la custòdia de les claus i del sant; i també amb la pervivència del nom de la placeta i del carrer de Sant Miquel.

Especialitats de cuina francesa i tot fet a casa:

- Galettes elaborades amb farina "sarrasin" (blat negre) per celiacs
- Amanides
- Pasta fresca (raviolis de gambes, de ceps ...)
- Rissotto, tartiflette, suflé, ossobuco
- Fondant de xocolata
- Raclette

Reserves: 973 35 49 49
Descans: diumenge nit i dilluns tot el dia.

C. Capdevila, 17
La Seu d'Urgell

Casa Bellera

A. CAMPOY · Caregue

Casa Bellera es troba al petit poble de Caregue, a 1.155 metres d'altitud, al nord de la Vall d'Assua, al terme municipal de Rialp, al Pallars Sobirà. Caregue té l'església parroquial de Sant Martí i el santuari de la Mare de Déu de la Muntanya.

Una de les coses que més impacta quan arribem a Caregue són les impressionants vistes que hi ha, l'entorn privilegiat i la verdor del paisatge. Després, un cop a Casa Bellera, descobrim el patrimoni i la història d'un allotjament rural únic al Pirineu.

L'ambient és acollidor i la tranquil·litat s'imposa. En definitiva, un lloc ideal per anar-hi a passar uns dies lluny de les presses i l'estrès, gaudint de la millor cuina casolana (productes de la zona i del seu hort) i d'activitats a l'aire lliure.

**descomptes
especials**

t'ajuda!

del
3%
fins
al
15%

Ara a Micro-Sea et podem fer en molts productes uns descomptes especials que van des del **3% fins el 15%** (excepte productes en promoció). **Només cal que t'identifiquis en el moment de fer la compra com a Família Nombrosa, Jubilat, Aturat o amb el teu Carnet Jove.**

- FAMÍLIES NOMBROSES:** Ensenya'ns el carnet i t'aplicarem els descomptes especials.
- JUBILATS:** Només cal que ens ensenyeu el carnet (obligatori) i si teniu més de 65 anys podreu gaudir dels descomptes especials
- ATURATS:** Justifica amb un document vigent (obligatori) que estàs a l'atur i també podràs gaudir dels descomptes especials.
- CARNET JOVE:** Perquè sabem que ser jove és dur, també hem pensat en tu. Presenta el carnet jove en el moment de la compra i t'aplicarem els descomptes especials.

C. Josep de Zulueta, 21, baixos · La Seu d'Urgell · T. 973 353 653 · correu@microseu.com · www.microseu.com

*Oferta vàlida fins al 31 de desembre del 2014.

Et cases?

MARTA SOCA · Outlet Viatges La Seu

Si hi ha un viatge únic i inoblidable, aquest és el de la Lluna de Mel. De cara a la nova temporada "de noces" volem donar algunes idees a aquests nuvis que aquesta primavera-estiu es casaran.

Deixant de banda les tradicionals i clàssiques destinacions caribenyes i els tours culturals, la tendència actual marca destinacions i noves formes de concebre aquests viatges. Els nuvis d'ara busquen equilibri entre emocions, aventures, experiències noves i, sobretot, exclusives i úniques. El viatge a mida guanya terreny als circuits programats, i noves destinacions sorgeixen per ser explorades lliurement.

Relax o aventura, però sempre romàntic!

Us volem suggerir destinacions fora de la ruta típica i tòpica:

EQUADOR I LES GALÀPAGOS

Equador posseeix una gran varietat de sòls en els quals s'hi pot fer una gran diversitat d'activitats. Tot plegat, fa de la teva estada al país la millor experiència viatgera. El petit territori i la seva escassa extensió no es comparen amb la grandesa i immensitat d'ecosistemes, paisatges i espais que permeten fer mil activitats.

PATAGÒNIA ARGENTINA

Un dels viatges imprescindibles, d'aquells que un ha de fer almenys una vegada a la vida: La Patagònia Argentina, una de les zones naturals més admirades i visitades.

Un viatge a les glaceres més impressionants, Calafate, els llacs andins i les muntanyes a Bariloche, i arribar fins Ushuaia, la ciutat més austral del planeta. Un veritable "amb tu a la fi del món!"

IRAN

Probablement un dels territoris més bells del món: Iran, Pèrsia, Pars, on les experiències són úniques. Un país tan antic com la pròpia història i tan bell com els teus ulls poden per-

cebre. Aquí es pot visitar glorioses estructures antigues com Persépolis, visitar les bel·leses naturals més increïbles com els manglars de Harra, pujar a muntanyes com Alborz, o simplement prendre una tassa de te al jardí de Hafiz; nedar al mar Caspi, o la Kish Island, on també podreu fer compres. A l'Iran experimentarem la convivència amb les diferents cultures i religions, amb una gran hospitalitat.

SRILANKA

Les llegendes situen "l'Edén" en aquest país. La seva gran vegetació i la seva cultura milenària ens confirmen que el paradís existeix.

Es podria dir que Sri Lanka és l'illa perfecta, ni molt gran per perdre's en una visita infinita, ni massa petita per recórrer-la amb rapidesa. I en aquesta mesura s'hi pot trobar de tot: belles platges d'aigües transparents, abundants rius, muntanyes que conviden al repte de escalar, boscos ideals amb tota mena d'animals i plantes. Aquesta varietat garanteix un estímul perceptiu constant que, sumat al caràcter amable dels seus habitants, permet unes vacances ideals, tant si es busca una activitat frenètica com si l'objectiu és només el descans.

Reserva el teu viatge de noces i obtindràs un **10% de descompte**

OUTLET

VIATGES LA SEU

MARTA SOCA MORENO · Personal travel · GC1954

Tel. 973 35 56 82 · Mòb. 648 546 756
marta@outletviatgeslaseu.com · c. Major, 12 · 25700 La Seu d'Urgell · Lleida

www.outletviatgeslaseu.com

La interpretació del patrimoni, un aspecte clau en la diversificació turística

CARLOS GUARDIA · Geògraf

El 26 de novembre va finalitzar la primera edició del curs "Aprèn a interpretar el nostre patrimoni, mòduls formatius per al guiatge professional i la interpretació del patrimoni cultural de l'Alt Pirineu i Aran". El curs va comptar amb l'assistència de 22 persones de perfils molt diferents: guies de patrimoni en actiu, gestors d'equipaments culturals, propietaris d'allotjaments turístics, així com persones interessades en professionalitzar-se en aquest sector.

Aquesta acció formativa va ser organitzada pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell, el Consell Comarcal de la Cerdanya, el Bisbat i la Xarxa de Museus i Equipaments Patrimonials de l'Alt Pirineu i Aran; va ser coordinada per la Fundació CEDRICAT i va comptar amb el suport de l'IDAPA i l'Arxiu Comarcal de l'Alt Urgell. Durant els mòduls, l'alumnat va aprendre conceptes i metodologies entorn la interpretació del patrimoni, la didàctica del guiatge, els models de negoci, les noves tecnologies aplicades a la interpretació, a més a més de comptar amb una taula rodona on empreses del sector van explicar la seva experiència des dels territoris on treballen (Cerdanya, Alt Urgell, Pallars Jussà, Pallars Sobirà, Val d'Aran i Solsonès).

Valoro molt positivament que s'hagi pogut realitzar aquesta acció formativa a

l'Alt Urgell i animo, a les entitats organitzadores, a treballar conjuntament per organitzar una segona edició. La interpretació del patrimoni (natural i cultural) és una disciplina que pot jugar un paper fonamental en la diversificació turística. Tenim un patrimoni excepcional, però l'hem de saber transmetre, no només als turistes i altres passavolants, també als propis habitants, ja que encara és força recurrent sentir dir als alturgellencs allò de "és que no sabem el que tenim" o bé "no ens creiem el que tenim". Doncs bé, en aquest context és on la interpretació del patrimoni, a través de la figura del guia interpretador, pot donar resposta a aquesta mancança. La feina de guia d'interpretació del patrimoni no consisteix, únicament, en donar informació d'allò que s'està visitant, sinó que es basa en la provocació, en

despertar la curiositat del visitant per allò que està contemplant i se li està explicant. El guia ha de tenir la capacitat de captivar, emocionar i entusiasmar amb els seus relats, ja que el públic vol gaudir d'una bona experiència per endur-se a casa i poder-la explicar després a familiars, amics i companys de feina.

Tenint en compte aquestes tendències i el patrimoni de l'Alt Urgell, disposem dels ingredients adequats per crear propostes turístiques autèntiques, de qualitat i vinculades amb el territori. A partir d'aquí, és qüestió que els diversos actors (públics i privats) treballin conjuntament per tal d'estructurar aquestes experiències, donar-les a conèixer (tant a la població local com a la forana) i contribuir al desenvolupament local.

ASSESSORIA i GESTIÓ
GALLART - PALLARÈS

Sant Ermengol, 6 bxs.
La Seu d'Urgell
assessoria@gallartpallares.com

- Assessoria fiscal
- Assessoria laboral
- Administració de finques

Tel. 973 35 11 99
Fax. 973 35 37 53

NOMÉS A OPTICALIJA

DESCOMPTE
40%

EN VIDRES
MONOFOCALS
ANTIREFLEXANTS
TOTES LES GRADUACIONS

DESCOMPTE
40%

EN VIDRES
PROGRESSIUS
ANTIREFLEXANTS

TOTES LES GRADUACIONS
INCLÒS ALTA GAMA

OPTICALIJA CENTRE VISIÓ GRUP

C/ Major - 85
Cra. de Vic - 5

La Seu D'Urgell
Manresa

Tel : 973 35 46 10
Tel : 93 872 54 71

Els pares sobreprotectors

ANNA GARCIA I NATÀLIA JIMÉNEZ · Stimulus Vitae

Els pares sobreprotectors són aquells que se senten totalment responsables del que li pugui ocórrer al seu fill o filla. Estan sempre pendents dels seus moviments per por que puguin caure, es puguin fer mal o s'equivoquin. Volen evitar que el nen/a ho passi malament.

La protecció cap als nostres fills obeeix a factors diversos. Un és el descens de la natalitat. Les parelles s'ho pensen molt abans de tenir criatures i quan les tenen és fàcil que aquestes es converteixin en el centre d'atenció. A més, la situació actual fa que sigui "impensable" prescindir d'un dels sous de la parella i acabem dedicant menys hores a la família. Això també ens pot portar a confondre el sentiment d'afectivitat amb la protecció.

Un altre factor important a tenir en compte són les pròpies experiències viscudes pels progenitors que poden portar a triar un patró de conducta de

sobreprotecció. Volem evitar que passin per moltes de les coses que nosaltres vam passar.

Els símptomes

Detectar el problema no és fàcil quan s'està vivint en primera persona, però les conductes es poden veure reflexades en aquests comportaments:

En bebès s'anticipen al malestar agafant-los sempre en braços i eviten que plori ja que això els causa angoixa i culpabilitat. Quan comencen a caminar no permeten llibertat de moviments. A l'època escolar pateixen molt imaginant riscos quan van d'excursió, juguen...

Parlen dels seus fills en possessiu: "no em menja", "ja em gateja", "m'ha suspès". Viuen tot sigui bo o dolent, com si els passés a ells mateixos.

No els eduquen en els hàbits propis de la seva edat perquè els resulta difícil acceptar que creixin. No els deuen ajudar en les tasques de la llar, fer encàrrecs, compres, neteja de la llar...

Tendeixen a disculpar els seus errors i a assenyalar els altres com a culpables: la mestra no s'explica bé, els altres nens l'empenyen...

Tot això pot tenir conseqüències sobre la seva personalitat. Creixen en un estat d'inmaduresa i dependència cap als pares mentre són petits, durant l'adolescència presenten baixa autoestima que perjudica les seves habilitats socials i quan són adults els envolten sentiments de dependència, culpabilitat i infelicitat.

Finalment, citarem tres consells per estimular la seva autonomia:

- "Ell sol". Encara que no li surti bé a la primera. Amb el temps n'aprendrà i se sentirà orgullós de fer-ho ell sol.
- Transmet-li la idea que confii en ell. No evitis les situacions "complicades" i encoratja'l a viure noves experiències (excursions, colònies, nous amics, etc). La seva autoestima es veurà reforçada.

Què és la psiquiatria?

CARLES BERCHE · Psiquiatra

La psiquiatria és la branca de la medicina especialitzada en el diagnòstic i el tractament dels trastorns mentals. El psiquiatre és, doncs, un metge especialitzat en aquesta branca.

Els trastorns mentals, què són?

El trastorn o malaltia mental, són alteracions que poden afectar el raonament o pensament, sentiments i emocions, comportament, reconeixement de la realitat, les relacions interpersonals i la capacitat d'adaptar-se a les exigències de la vida. Les causes dels trastorns mentals poden ser biològiques, físiques, psicològiques o socials.

Quins són els anomenats trastorns mentals?

Trastorns d'ansietat. L'ansietat és un sentiment de por acompanyat de signes somàtics indicatius d'hiperactivitat del sistema nerviós, i que a diferència de la "por normal" no té causa justificada. L'ansietat es pot manifestar com angoixa, fòbies, obsessions...

Trastorns de l'estat d'ànim. Són un grup d'alteracions de l'humor que es poden manifestar en forma de tristot (depressió) o bé eufòria exagerada (mania)

Trastorns de la son. Les necessitats de dormir són variables per a cada persona, no només parlem de trastorns com l'insomni sinó també de la qualitat

del dormir (parasòmnia).

Trastorns somatomorfs. Presència de símptomes que semblen una malaltia física o mèdica però que no es poden explicar completament per la presència d'una malaltia, efectes de substàncies, o altres trastorns mentals. Un dels més coneguts és la hipocondria, o per exagerada a patir una malaltia greu. També l'histèria, trastorns dismòrfics...

Trastorns de la personalitat. Consisteixen en patrons de pensament i conducta rígids que difereixen de les normes i expectatives socials. Podríem dir per fer-ho més entenedor, que són alteracions en la forma de ser i comportar-se. El diagnòstic dels trastorns de la personalitat pot ser molt subjectiu, però els patrons de comportament inflexible sovint causen greus dificultats personals i socials, així com un deteriorament funcional general.

Trastorns de la conducta alimentària. Grup que inclou l'anorèxia i la bulímia nerviosa, que són alteracions en la pròpia percepció del cos.

Trastorn psicòtics. Sens dubte els més coneguts i els més paradigmàtics de la psiquiatria, són l'esquizofrènia en què s'afecta el pensament (deliris), la percepció (al·lucinacions) i el comportament (actituds estranyes). Altres són la paranoia, psicosis delirants...

Demències. Deteriorament, pèrdua

de les capacitats prèvies en atenció, memòria, orientació, etc. La més coneguda és la demència tipus Alzheimer, però no és pas l'única...

Trastorns per consum de substàncies. Doncs sí, les addiccions –o drogaddiccions– també les tractem els psiquiatres. Inclosos l'alcoholisme, addicció al tabac, addiccions tecnològiques, joc patològic (ludopatia), etc.

Trastorns del desenvolupament de la infància i l'adolescència. Els nens hiperactius, comportaments pertorbadors, etc.

I com curen els psiquiatres?

Els psiquiatres utilitzem, per dir-ho molt resumit, dos tipus bàsics de tractaments:

Psicofàrmacs, que són medicaments amb efectes sobre el sistema nerviós central. Els més utilitzats són els ansiolítics, els antidepressius, els antipsicòtics i els eutimitzants.

Psicoteràpies, o teràpies psicològiques. Hi ha dos grans grups de tècniques psicològiques per tractar els trastorns mentals: les teràpies psicodinàmiques i les de tipus cognitiu-conductual.

En altres entregues explicaré més en detall els tractaments, ja que hi ha molt desconeixement i molta llegenda urbana, sobre tot contra els psicofàrmacs que sovint són considerats fàrmacs perillosos i poc efectius.

www.ktoproduccions.com

C. Major, 60 - Oliana
Tel. 626 817 124 - info@ktoproduccions.com

- ▶▶ Videos corporatius/promocionals
- ▶▶ Events esportius
- ▶▶ Bodes i celebracions
- ▶▶ Altres produccions

funeraria CARRERA
serveis funeraris de la Cerdanya i transfronterers

Estem al teu costat en els moments difícils.

Servei de qualitat, tracte personal i humà.

Tel./Fax 972 882 020
M. 609 317 515
funerariacarrera@gmail.com

PUIGCERDA
Camí del Cementiri, s/n
BELLVER DE Cerdanya
Camí de Talló, s/n

Psiquiatria Pirineus
Dr. Carles Berché

Salut Mental i Addiccions, Adults i Infanto-juvenil
Atenció on-line, visiteu www.psiquiatriapirineus.com

C. Orri, 40
LA SEU D'URGELL
TEL. 973 360 395

C. Sant Agustí, 3
PUIGCERDA
TEL. 622 549 703

Av. N. S. de Montserrat, 14
SORT
TEL. 973 620 549

Aclariment sobre els productes dietètics

ALBA CRESPO · Diplomada en nutrició humana i dietètica

Parlaré breument sobre un tema polèmic que, penso, no va quedar prou clar el mes passat. En el darrer punt sobre les característiques que ha de tenir una dieta pautaada per un bon professional el que es volia expressar és que la utilització de suplementos alimentaris no ha de ser mai un requisit per què la dieta sigui o no efectiva.

Existeix molt volum de negoci al voltant de la venda de productes d'aprimament i de cap manera voldria recolzar-ho. Bàsicament perquè per la immensa majoria no existeix una evidència científica que avaluï les alegacions que se'n fa.

En realitat existeixen moltes formes "encobertes" de venda de productes miracle, la més estesa es porta a terme

en franquícies i malauradament també en farmàcies. Amb "consultes" que acaben anant acompanyades de la compra obligatòria de productes. Aquests "professionals" són utilitzats o més aviat el seu títol universitari (si és que el tenen) com a excusa per a fer negoci, permetent que s'embruti el veritable valor professional dels dietistes-nutricionistes.

Amb tot això no vull dir que no hi hagi plantes medicinals que puguin ajudar en determinats casos. Però no està de més tenir la informació necessària per saber qui vols que t'ajudi: un "venedor de productes" o un professional de la salut. El venedor de productes et dirà el que vols sentir. El professional de la salut et dirà sempre la veritat.

ALBA CRESPO
 DIPLOMADA EN NUTRICIÓ HUMANA I DIETÈTICA
 COL·LEGIADA CAT000579

ALT URGELL I CERDANYA

605 510 472
 albacrespo.nutri@gmail.com

Dia mundial de les malalties rares

DR. PABLO ERCOLI · Pediatra, Pediatría dels Pirineus

El 28 febrer 2014 és un dia únic per a milions de persones úniques a tot el món. Concretament, a Espanya, el Dia Mundial de les Malalties Rares té com a objectiu conscienciar de la importància que té cuidar la nostra educació per tal d'aconseguir una veritable integració i inclusió des dels primers anys de vida.

Les malalties rares són aquelles que tenen una baixa incidència en la població. Per ser considerada com a rara, cada malaltia específica només pot afectar un nombre limitat de persones, concretament s'inclou dins aquesta categoria quan afecta a menys de 5 de cada 10.000 habitants. No obstant això, la suma de totes les patologies rares o poc freqüents afecten un gran nombre de persones. Segons l'Organització Mundial de la Salut (OMS), hi ha prop de 7.000 malalties rares que afecten el 7% de la població mundial. De fet, es calcula que a Espanya hi ha més de 3 milions de persones amb malalties poc

freqüents. Per aquesta raó, qualsevol persona pot patir una patologia poc freqüent, en qualsevol etapa de la vida.

A Espanya tenim, per exemple:

- Al voltant de 10.000 persones afectades per diversos tipus d'anèmia (talassemia, cèl·lules falciformes...)
- Prop de 6.000 persones afectades d'Esclerosi Lateral Amiotròfica
- De 4.000 a 5.000 malalts afectats de Fibrosi Quística
- 5.000 casos de esclerodèmia
- 3.000 malalts afectats de Miopatia de Duchenne
- 2.500 casos de Síndrome de Tourette

- 2.000 casos d'Osteogènesi Imperfecta
- 1.000 de patologies mitocondrials
- Uns 300 afectats per leucodistrofies
- 200 casos de la Malaltia de Wilson
- 100 casos de la Malaltia de Pompe
- 150 casos d'Anèmia de Fanconi
- 80 casos de Síndrome de Apert
- 6 casos de Síndrome de Joubert

Més de 3 milions de famílies pateixen l'aïllament i la solitud per patir una malaltia poc freqüent. Es troben soles, sense els recursos suficients i no saben a on anar. Reben el dramàtic impacte del diagnòstic i la impotència de sentir que ningú coneix la seva malaltia. Des de FEDER (Federació Espanyola de Malalties Rares) ajuden a què aquestes famílies puguin recobrar l'esperança.

Composta per més de 200 associacions, FEDER treballa de forma integral amb les famílies amb malalties rares a través de projectes i serveis destinats a millorar la seva qualitat de vida a curt, mitjà i llarg termini.

www.enfermedades-raras.org

ZUMBA FITNESS

esquity

HORARI CLASSES

Dilluns 20:45 i Dimecres 19:15 h.

IMPORTANT: cal trucar el mateix dia per reservar la plaça (màxim 30 persones) Telf. 973-352553

CERDANYA TRACTAMENT

TOT SERVEI, LA QUALITAT ALS QUATRE COSTATS

TRACTAMENTS DE LA FUSTA

- DESINFECCIÓ
- DESINSECTACIÓ
- DESRATITZACIÓ
- CONTROL D'AUS URBANES
- CONTROL DE LEGIONEL·LA

BRICOLOR MATERIALS ECOLÒGICS, BELLES ARTS I MANUALITATS BRICO 88 FERRETERIA

C. Coronel Molera, 16 · 17520 PUIGCERDÀ · Tels. 972 14 12 22 · 679 14 70 96
www.cerdanyatractament.com

SENTEBÉ

+ que un gym!

Horaris de dilluns a divendres 7:30h a 22:30h
 dissabte de 9h a 15h

C/Sant Miquel del Puig, 57
 La Pobla de Segur
 Tl. 973 68 10 96

Religió i ciència a la Catedral de Santa Maria

JOAN VÁZQUEZ · La Seu d'Urgell

Benvinguts a la Catedral de Santa Maria d'Urgell, Catedral de la Diòcesi d'Urgell, la Catedral de tots els urgellencs, el dia del Solstici d'hivern, 22 de desembre d'un any qualsevol, en el moment en què el Sol marca el migdia solar.

A les 12:00 hores dels nostres rellotges diem que és migdia. Però els rellotges, igual que els calendaris, són invents de la nostra època que fem amb l'objectiu de controlar el temps. Però hi ha una cosa que no podem controlar, ni variar, i això és la varietat de posicions que els estels, entre ells el Sol, han tingut, tenen i tindran al llarg del segle. El cel ens vigila.

Divertimento en Sol Major

Fa ja nou anys que, per primer cop, vaig observar aquest fenomen lumínic. La meua passió per l'astronomia de nit em va portar a l'observació de l'astronomia de dia on el Sol és el centre de càlculs, en el que s'anomena gnomònica (rellotges de sol, entre altres més coses). L'afició per aquesta ciència (la lectura, visites, congressos, conferències...) em va portar a estudiar la Catedral de la Seu d'Urgell i a entendre allò que es veu al primer cop d'ull però també el que queda més amagat.

El moviment de la Terra fa una volta quasi perfecta en 24 hores, és com el d'una baldufa, amb un eix inclinat, amb un angle aproximat d'un eix central perfecte d'uns 23,5°. Cada dia de l'any aquest valor varia. Insistirem només en uns moments claus per a la nostra demostració: solsticis i equinoccis. És el que anomenem declinació.

Aquesta inclinació és la que permet que existeixin les estacions de l'any. La inclinació que té el nostre planeta fa

que tinguem hivern, primavera, estiu i tardor.

El migdia solar es produeix en el moment en què el Sol està en el seu punt més alt i això passa quan està perfectament al sud. Si el nostre horitzó circular és de 360°, com un portaangles, quan el Sol està a 180° és quan està exactament al sud. La direcció del rajos del sol o l'ombra que produeix un pal en aquest moment és la línia Nord-Sud.

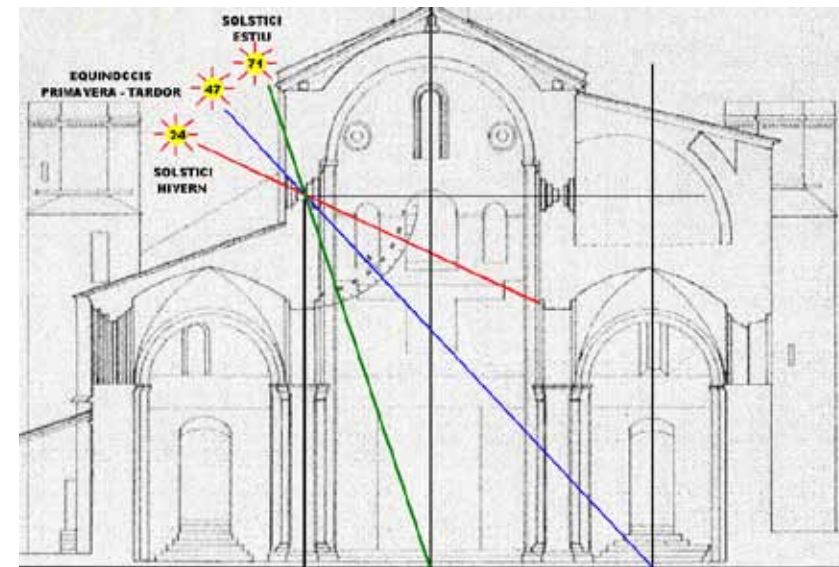
Aquest raig de Sol que entra per l'obertura circular de la cara sud de la Catedral incideix en la part dels arcs interns de la part nord de la nau central quedant ben encaixat en l'arc llis del mur (imatge superior). I el mateix passa en els arcs que donen pas a les portes laterals d'accés al Claustre i a la Plaça dels Oms (imatge inferior). El Sol està a 24° d'alçada.

L'estreta obertura d'entrada del raig de Sol, a mida que aquest va pujant i que passen els dies, augmenta la declinació fins el solstici de juny (71° alçada), i fa que cada vegada la forma de la "rateta" es vegi més deformada fins que no pot passar i desapareix. Tornarà a aparèixer a mesura que baixa la declinació i ens apropem a l'equinocci de tardor o de primavera (47° alçada).

Hem d'aprendre a observar la Catedral quan no hi era. A principis de l'any 1100 teníem la 3ª Catedral, la del bisbe Eribau, uns més que possibles claustres primigenis i el que ara coneixem com Sant Miquel, de l'època del bisbe Ermengol.

Podem ficar un pal, un gnòmon fixe i anar calculant les ombres que produeix durant l'any o, fins i tot, una obertura com és el nostre cas per on passi el raig de sol i així veure on cau la rateta. I a fer càlculs. Simplement números. Trigonometria. I això és el que ens planteja: **Podrien haver utilitzat la gnomònica, l'astronomia i altres arts del S.XII per fer el disseny del conjunt catedralici actual?**

Matinades fotogràfiques esperant un cel sense núvols, viatges buscant el

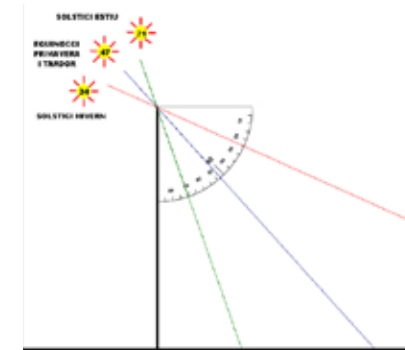

romànic, i hores moltes hores... Molt treball de camp. El S.XXI ens dona eines com la informàtica. simuladors astronòmics, fotografia, pàgines de càlcul... i moltes persones amb arxius fotogràfics antics com els trobats al grup NO ETS DE LA SEU, baguls d'informació i molts llibres on la nostra Catedral és la protagonista. A partir d'aquí, planta de la Catedral, claustres, àbsid, frontís, portes, hipòtesis de la iconografia existent... Moltes sorpreses!

En el "Llibre dels fets del rei En Jaume" al final del capítol 289 el propi rei escriu: "I perquè tots sàpiguen quan fou conquistada València, va ésser la vesprada de san Miquel del any de 1239."

Més endavant, al capítol 305 escriu: "Mentres estàvem a Montpeller ens van visitar el comte de Tolosa i el comte de Provença... Això va ocórrer l'any després de la toma de València. Vam entrar a Montpeller un dijous i el divendres entre el migdia i l'hora nona, hi va haver l'eclipsi més gran que mai s'hagi vist: Els homes que encara viuen ho recorden, doncs la lluna va cobrir tot el sol i es podien veure set estels al cel..."

El mateix eclipsi va ser vist perfectament a les nostres contrades el divendres 3 de juny de 1239. El màxim contacte va ser a les 13h.01m. actuals.

Dues hores i 45 minuts d'espectacle. Un esdeveniment astronòmic va fer possible que els historiadors poguessin corregir l'error escrit pel propi rei. L'astronomia pot ajudar a revisar la història.

La mateixa astronomia moderna només té uns 500 anys d'antiguitat. Abans la Terra era el centre de l'espai conegut i no hem oblidat les publicacions anteriors, al contrari. És increïble veure les tècniques, invents i càlculs que tenien per explicar les observacions del segle XII l'època!

A mesura que la nostra afició ha anat avançant, estem convençuts que podríem aportar dades noves a la història que fins ara tenim de tot el conjunt catedralici. Ampliant bona part i corregint d'altres punts que de l'estudi fet per l'arquitecte Puig i Cadafalch fa un segle s'han anat transmetent a les publicacions posteriors.

Càlculs, plànols, fotografies, simu-

lacions... si el resultat d'un hobby pogués ser estudiat més profundament per historiadors amb il·lusió d'escoltar noves alternatives, astrònoms professionals, especialistes amb iconografia romànica, visió religiosa a tot allò nou trobat... buscar més que possibles errors comesos, també per nosaltres (ningú és perfecte). Amb un treball conjunt, també amb la participació de les institucions, es podria documentar la feina de 6 anys d'observació i estudi per tal de deixar-ho tot ben escrit i contribuir, així, a potenciar el valor de la Catedral com a fenomen turístic de la Seu i de tot el Pirineu.

Nosaltres no som més que un gra de sorra d'una platja. Ja no podem continuar en solitari. Cal sumar esforços. Mentrestant, nosaltres continuem gaudint de les nostres aficions. Nosaltres, tots marxarem. La Catedral, quedarà. Fa més de 800 anys que s'alça majestuosa. La Catedral de tots els urgellencs.

En els moments actuals, cal sumar i quants més siguem, millor.

VIU LA SEU... a la teua manera.

LA SEU et sorprendrà...

Annexe:

*"Escolteu la veu dels estels. És un so tan dolç que confonem el seu cant amb el silenci. Però tot és harmonia, el moviment dels estels, regulat per lleis matemàtiques, produeix un so com el que ix dels intervals regulats de la lira. En la gran lira dels cels polsa el cor de l'Artífex suprem. Matemàtica, Música i Astronomia són una i la mateixa llei: compareu els estels a les cordes i sentireu el plaer intel·lectual de la música dels cels.

Pitàgores va ensenyar que els sons corresponen a llargades de corda mesurades amb nombres; també al cel les llargades de les òrtes mesurades amb nombres més grans fan sonar l'espai immens. No ho sentiu? Apreneu a escoltar la veu dins el silenci, apreneu a mirar. Sapiguen veure!"

Mestre Gerbert d'Aurillac, futur Papa Svestre II, a Cercamón (1981), de Lluís Racionero Grau.

Telescopi de neutrins de la Mediterrània

Enric Quílez · Puigcerdà

Actualment es parla de la possible instal·lació al Mediterrani d'un gran telescopi submarí de neutrins. Sí, heu sentit bé: un telescopi submarí. La idea és poder capturar i identificar els neutrins còsmics, que són unes partícules que interactuen molt feblement amb la matèria, o sigui, que són molt difícils de detectar.

La gràcia que el telescopi sigui submarí és doble: d'una banda, hi ha una capa protectora d'aigua al seu damunt que filtra l'arribada d'altres partícules còsmiques que podrien interferir amb la detecció dels neutrins. D'altra banda, quan l'aigua captura un neutrí s'emet un fotó de radiació que pot ser detectat a través de l'aigua amb els sensors pertinents.

L'astronomia de neutrins pot revolucionar el coneixement que tenim del Cosmos. Ja hi ha projectes similars funcionant, tot i que força allunyats del que serà el telescopi mediterrani.

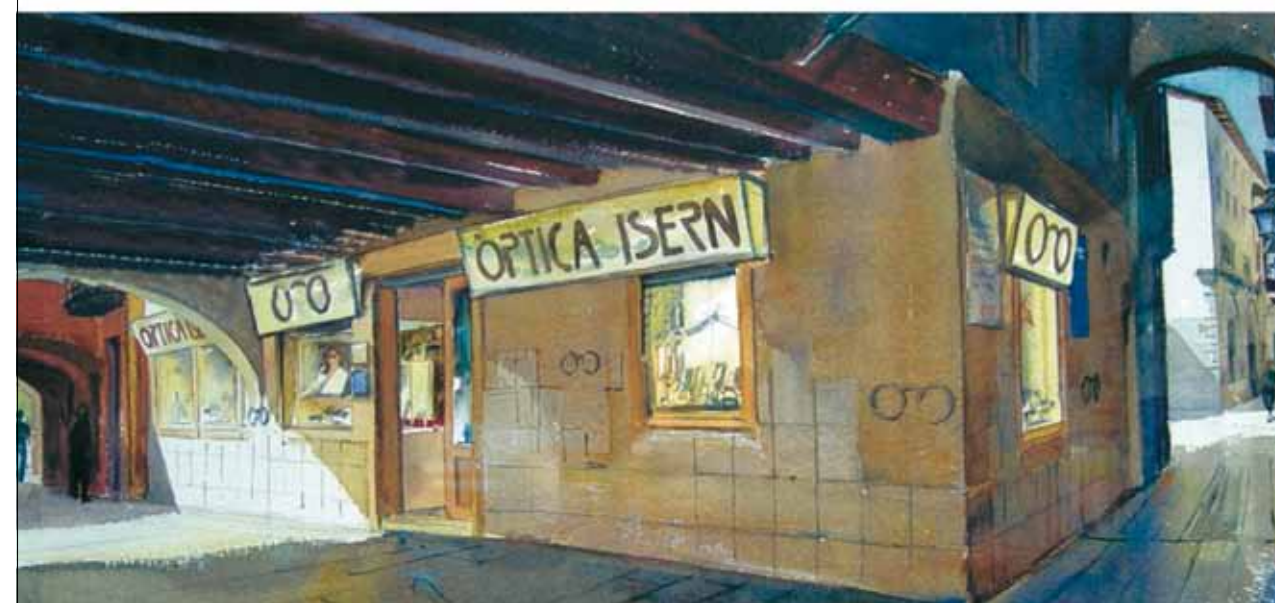
Es parla de dues ubicacions possibles pel telescopi en qüestió: la costa de Grècia i la del sud de Catalunya. La primera té avantatges geològics, mentre que la costa catalana té millors prestacions pel que fa a instal·lacions científiques i universitàries properes.

Centre Auditiu Isern **WIDEX**
AUDIÒFONS D'ALTA DEFINICIÓ

COMPROVEU SI TENIU ALGUN PROBLEMA D'AUDICIÓ EN NOMÉS TRES MINUTS.

Us és més difícil que abans entendre el que diuen els altres?	SÍ	NO
Us sembla difícil entendre el que es diu en veu baixa?	SÍ	NO
Quan us pregunten res, contesteu freqüentment amb un "què"?	SÍ	NO
Teniu problemes per entendre el que us diuen quan hi ha soroll?	SÍ	NO
Teniu problemes quan parieu per telèfon?	SÍ	NO
Els altres opinen que escolteu la televisió i la radio a un volum massa alt?	SÍ	NO
Teniu problemes per sentir-hi quan us parlen des del darrere / i esteu d'esquena?	SÍ	NO

SI RESPONEU "SÍ" A DUES PREGUNTES O MÉS, CAL QUE US FEU UNA PROVA D'AUDICIÓ.

“ Perquè m'agrada sentir, trio progressives Varilux.
Perquè m'agrada gaudir, trio progressives Varilux.
Perquè m'agrada viure, trio progressives Varilux.
Perquè no totes les progressives són iguals,
trio Varilux.”

SENT GAUDEIX VIU

Amb la lent progressiva líder mundial

OPTICA ISERN

EL TEU 2° PARELL DE LENTS PROGRESSIVES

VARILUX DE REGAL*

*Consulta les condicions d'aquesta promoció a la nostra òptica.

Carrer Major, 72 - 25700 - La Seu d'Urgell (Lleida) - Telèfon i Fax 973 350 523 - www.opticaisern.com

*Cargols a la llauna
carns a la brasa
bons guisats
i peixos*

RESTAURANT
La Coma

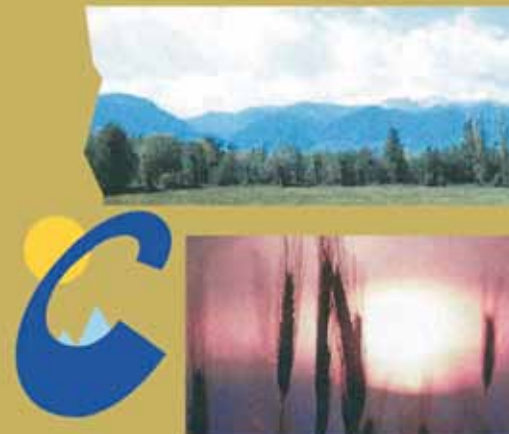
Ctra. Nacional 260 (Lleida-Puigcerdà), km. 205
Tel. 973 515 176 · Fax. 973 515 078

25724 Lles · Cerdanya

www.restaurantlacoma.com

A/e.: info@restaurantlacoma.com

La Gran Vall del Pirineu

· OFICINA D'ATENCIÓ AL CIUTADANA
Tel. 972 88 03 11
Fax. 972 14 10 41

SERVEIS SOCIALS · OFICINA DE TURISME
Alfons I, 50-52 · Cruïlla N-152 amb N-260
Tel. 972 14 13 13 · Tel. 972 14 06 65
Fax. 972 88 33 11 · Fax. 972 14 05 92

CONSELL COMARCAL
DE LA CERDANYA

Plaça del Rec, 5
T. 972 884 884 · Fax. 972 882 883
Seveis Socials: 972 141 313
Ofi. comarcal de turisme: 972 140 665

Cerdanya Resort^{***}

Hotel Muntanya&Spa
Aparthotel Ca l'Auren
Càmping Bungalow Park Cerdanya
Mini-club El Follet Cerdà
Parc d'Activitats Cerdanya
Wellness Cerdanya

Promoció especial

residents de la Cerdanya, Alt Urgell i Berguedà

Diumenges 9, 16 i 23 de març

Pack família

Diumenge mati: entrada a la granja i
passeig en poní

Dinar: Buffet de l'hotel Muntanya

15:00 a 16:00 Miniclub el follet Cerdà amb monitors

16:00 a 17:30- Spa familiar

17:30 a 18:30 - Piscina climatitzada

Adults: 21€

Nens 2-5 anys - 7,50. €

Nens 6-12 anys- 12€

Pack benestar

Dinar gourmet o dinar buffet

Circuit Spa panoràmic de 2 hores

Massatge de 25 minuts

Utilització de la piscina climatitzada

Amb buffet- 39€

Amb menú gourmet - 49€